

MULTIPLIKACYJNE PODEJŚCIE W EDUKACJI PRAW CZŁOWIEKA

DOŚWIADCZENIE WYNIESIONE Z PROGRAMU PRAWA CZŁOWIEKA – EDUKACJA - DZIAŁANIE

CZYM JEST PROGRAM PRAWA CZŁOWIEKA – EDUKACJA – DZIAŁANIE?

Program Prawa Człowieka – Edukacja – Działanie (REAP) to trwający 10 lat międzynarodowy program edukacji praw człowieka koordynowany przez norweską sekcję Amnesty International. REAP jest realizowany przez Amnesty International w Izraelu, Malezji, Mołdawii, Maroko, Polsce, Rosji, Słowenii, Republice Południowej Afryki, Tajlandii i Turcji. Po ocenie lokalnych potrzeb, partnerzy projektu REAP wybierają tematy praw człowieka odpowiednie dla wybranych przez siebie grup docelowych oraz kontekstu praw człowieka w swoim kraju. Wspólną cechą projektu REAP na świecie jest szkolenie „multiplikatorów” czyli osób, które poprzez pełnione przez siebie role lub pozycję, którą zajmują w społeczeństwie, są w stanie wpływać na większą publiczność lub grupę ludzi. Poprzez udział w projekcie REAP, uczestnicy wywierają pozytywny wpływ na stan poszanowania praw człowieka oraz współuczestniczą w osiągnięciu celu Amnesty International, którym jest budowanie ogólnoświatowej kultury praw człowieka.

MULTIPLIKACYJNE PODEJŚCIE W EDUKACJI PRAW CZŁOWIEKA

Koncepcja przygotowywania multiplikatorów i multiplikatorek edukacji praw człowieka polega na szkoleniu osób, które potrafią przekazywać swoją wiedzę angażując się w relacje z innymi i wyciągając rękę w ich kierunku. Następnie, osoby takie jak

edukatorzy i edukatorki, personel rządowy, urzędnicy i urzędniczki więzienni, władze religijne, młodzież, studenci i studentki, pracownicy i pracowniczki NGO, uczyć, szkolić i podejmują inicjatywy na rzecz praw człowieka w swoich środowiskach lokalnych. Poprzez wykształcenie multiplikatorów i multiplikatorek, REAP może zaoferować możliwości działania na rzecz praw człowieka dla szerokiej i zróżnicowanej rzeszy odbiorców, które z kolei prowadzą do zwiększenia oddziaływania edukacji praw człowieka prowadzonej przez Amnesty International. Proces ten stworzył również formalne i

50,000 ludzi bierze udział w polskiej akcji Amnesty International na rzecz Darfuru, Przystanek Woodstock, sierpień 2007.

nieformalne sieci kontaktów z instytucjami i osobami prowadzącymi edukację praw człowieka i spowodował wzrost aktywizmu na rzecz praw człowieka. Ważnym czynnikiem rozwoju i siły oddziaływania programu REAP jest regularna i szczegółowa ewaluacja, prowadzona w ramach programu, która umożliwia utrzymanie i umacnianie rozwijających się sieci edukacji praw człowieka.

© Katarzyna Chadżyńska/Gazeta Lubuska

„Naszymi najważniejszymi osiągnięciami są nasi trenerzy i trenerki, lokalne zespoły edukacyjne, sieć nauczycieli, nauczycielek i szkół oraz rezultaty ich pracy na rzecz praw człowieka w środowisku szkolnym i lokalnym”.

Anna Kuczak, Amnesty International Polska

REKRUTACJA, SZKOLENIE I UTRZYMYWANIE SIECI MULTIPLIKATORÓW I MULTIPLIKAROREK

Zasadnicza, w multiplikacyjnym podejściu programu REAP jest wielowarstwowa metodologia rozpoczynana przez głównych trenerów i trenerki. Są to ludzie oddani rozpowszechnianiu edukacji praw człowieka i wcielaniu tej wiedzy w życie. Dla przykładu, polska sekcja Amnesty International rekrutuje głównych trenerów i trenerki spośród swojego członkostwa. Uważa to jako jeden ze swoich sukcesów. Główne osoby szkolące przygotowują nowych multiplikatorów i multiplikatorki prowadząc szkolenia, które wyposażają ich w wiedzę i umiejętności niezbędne do prowadzenia szkoleń, warsztatów i innych przedsięwzięć podejmowanych na rzecz praw człowieka. Przez okres trwania całego programu REAP zostało wyszkolonych ponad 4000 multiplikatorów i multiplikatorek w 10 krajach. Osoby te szkolą kolejne, które również mogą stać się częścią sieci multiplikatorów i multiplikatorek praw człowieka i podejmować działania w celu zwiększenia aktywizmu na rzecz praw człowieka we wszystkich kręgach społeczeństwa.

Aktywiści i aktywistki Amnesty International wzywają polskie władze do ujawnienia wyników śledztwa w sprawie tajnych więzień CIA w Polsce, Warszawa, kwiecień 2009.

Izraelska sekcja Amnesty International również odniosła wiele sukcesów w szkoleniu multiplikatorów i multiplikatorek edukacji formalnej. Poprzez zaangażowanie szkół, grup młodzieży, a także organizowanie obozów wakacyjnych, gdzie młodzież jest zachęcana do podejmowania działań na rzecz praw człowieka poprzez najróżniejsze kampanie i akcje, takie jak Młodzieżowa Sieć Pilnych Akcji (JUAN). W ramach działalności JUAN nauczyciele i nauczycielki oraz uczniowie i uczennice zdobywają wiedzę na temat młodych ludzi, których prawa człowieka są naruszane lub zagrożone. W rezultacie członkowie i członkinie JUAN błyskawicznie odpowiadają na apele i podejmują wspólne działania w celu skutecznej obrony praw człowieka osób inwidualnych i społeczności na całym świecie. Aby wzmocnić swoją pracę, nauczyciele i nauczycielki sieci JUAN spotykają się regularnie, aby dzielić się wiedzą i narzędziami pracy, podczas gdy uczniowie i uczennice prowadzą między sobą wymianę rówieśnicze.

W Polsce, edukacja praw człowieka jest zintegrowana ze strategią rozwoju organizacji.

„Inne organizacje są o wiele bardziej zaznajomione z wizją i misją Amnesty International i funkcjonujemy jako integralna część społeczeństwa w Izraelu. Reputacja Amnesty International zdecydowanie uległa poprawie i dlatego coraz więcej osób chce uczestniczyć w najróżniejszych inicjatywach, na przykład konferencjach na temat różnych zagadnień związanych z prawami człowieka, dniach otwartych na uczelniach wyższych, i inicjatywach lobbyingowych”.

Uczestnik programu REAP, Izrael

© Amnesty International

Aktywiści i aktywistki ze słoweńskiej sekcji Amnesty International upamięniają szóstą rocznicę otwarcia Guantánamo, Ljubljana, styczeń 2008.

Tym samym zwiększa skuteczność i profesjonalizm podejmowanych działań. Wiele osób pracujących w Biurze i będących w składzie Zarządu Amnesty International Polska zaczynało jako multiplikatorzy/multiplikatorki lub uczestnicy/uczestniczki projektu REAP. Ich zaangażowanie jest tak silne dzięki innowacyjności szkoleń REAP. W Polsce, REAP zaczynał od 15 głównych osób szkolących, które prowadziły krajowe i regionalne szkolenia i warsztaty. Sieć multiplikatorów spotyka się corocznie na ogólnokrajowych spotkaniach w celu wymiany doświadczeń. Po ukończeniu szkolenia podpisują porozumienie wolontariackie i zobowiązują się do co najmniej rocznej działalności edukacyjnej na rzecz praw człowieka. Polska sekcja Amnesty International motywuje osoby z nią współpracujące za pomocą wzrastającego profesjonalizmu szkoleń i zapewnieniu wsparcia.

EWALUACJA PROGRAMU

Od 2001 roku słoweńska sekcja Amnesty International zbudowała sieć około 450 multiplikatorów/multiplikatorek takich jak nauczyciele/nauczycielki i inne osoby pracujące z młodzieżą. Uczestniczą oni w szkoleniach na temat metodologii edukacji praw człowieka i rozwijania świadomości,

tak aby umożliwić zwiększenie umiejętności, wiedzy i doświadczenia, a tym samym doprowadzić do poprawy warsztatu ich pracy. Członkowie i członkinie sieci wspierani są za pomocą co miesięcznych e-maili, które zawierają nowe wiadomości i informacje na temat zagadnień związanych z prawami człowieka, propozycje działań i warsztatów oraz regularne informacje na temat nadużyć praw człowieka na całym świecie, które wymagają podjęcia odpowiednich kroków. Stały kontakt z członkami/członkiniami sieci jest istotny dla jej ciągłego rozwoju i pomocny podczas pracy z grupami docelowymi. Nauczyciele i nauczycielki promują ten rodzaj zaangażowania wśród ludzi, z którymi współpracują. Ci z kolei zostają oni nowymi członkami i członkiniami sieci.

Partnerzy projektu REAP prowadzą wizyty studyjne, aby obserwować i czerpać wiedzę z doświadczeń różnych sekcji na poziomie lokalnym. Na przykład personel programu REAP w Izraelu i Słowenii odwiedził siebie nawzajem, aby porównać i ocenić pracę z nauczycielami i szkołami. Zewnętrzna ewaluacja projektu REAP została przeprowadzona przez Human Rights Education Associates. Rekomendacje płynące z ewaluacji są analizowane przez wszystkie kraje, w których jest realizowany program REAP, a także partnerów projektowych, aby nauka z

nich wyciągnięta mogła zostać zintegrowana z pracą nad edukacją praw człowieka na poziomie krajowym i międzynarodowym. To z kolei przyczynia się do rozwijania sieci Amnesty International i ich partnerów w dziedzinie edukacji praw człowieka. Ocena pozwala pojedynczym osobom, społecznościom i organizacjom, które są zaangażowane w realizację projektu REAP, na lepsze zrozumienie ich wkładu w zapewnienie praw człowieka dla wszystkich.

„Zostało udowodnione, że oddziaływanie na multiplikatorów/multiplikatorki i beneficjentów/beneficjentki powoduje dogłębne zmiany w indywidualnej postawie i zachowaniu”.

Felisa Tibbitts, Dyrektorka Human Rights Education Associates. Ewaluatorka projektu REAP

BUDOWANIE KULTURY POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA

We wszystkich krajach zaangażowanych w trwający już dekadę projekt REAP, liczba osób podejmujących działania na rzecz praw człowieka poprzez przyłączanie się do Amnesty International wzrosła trzykrotnie z 6,010 do 19,158. Oceny w liczbach przedstawiają zaledwie jeden aspekt oddziaływania projektu REAP. Istnieje również jakościowy dowód na to, jak REAP przyczynia się do stworzenia kultury, która wspiera akcje na rzecz obrony i promowania praw człowieka oraz szacunku dla nich.

Izraelska sekcja Amnesty International zdała sobie sprawę, że REAP wypracował lepszą ofertę włączenia się w kampanie dla szerokiej grupy ludzi. Jest to spowodowane realizacją skutecznego programu edukacji praw człowieka w szkołach, szkoleniem multiplikatorów/multiplikatorek w innych organizacjach pozarządowych i zrzeszeniach społeczności lokalnej. Dla przykładu, przed rozpoczęciem projektu REAP, Izrael w ramach prowadzenia kampanii na rzecz praw człowieka współpracował tylko z dwiema innymi organizacjami i z 20 szkołami. REAP rozwinął sieć 16 izraelskich organizacji partnerskich oraz 83 szkół i uczelni wyższych.

W Polsce, wzrost liczby osób przyłączających się do Amnesty International był bezpośrednio związany z inwestowaniem w szkolenia multiplikatorów i multiplikatorek, co stanowiło wzbogacenie wszelkiej działalności prowadzonej na rzecz praw człowieka. Jest to szczególnie oczywiste w kontekście współpracy ze szkołami - Amnesty International Polska nie prowadziła żadnej aktywnej współpracy ze szkołami i uczelniami wyższymi zanim rozpoczęła się REAP, teraz natomiast współpracuje ze 107 sformalizowanymi strukturami edukacyjnymi.

„Myślę, że trzeba być bardzo asertywnym i odważnym, aby upominać się o prawa człowieka. W tym momencie, rozwijam te zdolności i staję się coraz lepszy”.

Uczestnik REAP-u, Polska

© Circle Up Now/Amnesty International

Jako część działań kampanijnych, podczas Olimpiady w Pekinie, aktywiści i aktywistki z izraelskiej sekcji Amnesty International wzięli udział w Globalnym Dniu Akcji i utworzyli słowo “שפוח” (wolność), Tel Aviv, lipiec 2008.

REKOMENDACJE

GŁÓWNE REKOMENDACJE BAZUJĄCE NA DOŚWIADCZENIACH PROJEKTU REAP

■ **Podejście multiplikacyjne w prowadzeniu edukacji praw człowieka dociera i angażuje zasadniczo większą liczbę osób i tym samym zwiększa jej wpływ.**

Podejście multiplikacyjne jest skutecznym sposobem przekazywania wiedzy i umiejętności zarówno osobom indywidualnym, jak i całym społecznościom. Multiplikatorzy i multiplikatorki praw człowieka angażują i szkolą większą liczbę osób, inspirując ich do działania. Umacnia to zaangażowanie ludzi z różnych kręgów społecznych w budowanie zrozumienia dla praw człowieka.

■ **Oddziaływanie programu może się zwiększyć poprzez tworzenie sieci w ramach edukacji praw człowieka.**

Po przeszkoleniu multiplikatorów i multiplikatorek, stworzenie sieci jest sposobem na zapewnienie wsparcia,

motywacji i ich rozwoju. Funkcjonowanie sieci zapewnia możliwość dzielenia się wiedzą, umiejętnościami i materiałami edukacyjnymi – również za pośrednictwem Internetu

■ **Ewaluacja metodologii edukacji praw człowieka i jej oddziaływania jest istotna dla rozwoju rzetelnej edukacji praw człowieka i mierzenia jej skuteczności.**

Angażowanie partnerów i osób uczestniczących w projekcie w proces monitorowania i ewaluacji aktywności podejmowanych w ramach edukacji praw człowieka zwiększa rzetelność oceny i sprawia, że wyniesione doświadczenie można wykorzystać w przyszłej pracy. Pozwala to także na dostrzeganie swoich osiągnięć.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International jest ogólnosiątkowym ruchem zrzeszającym 2.2 miliony ludzi w ponad 150 państwach oraz terytoriach, którzy podejmują działania na rzecz położenia kresu poważnych naruszeń praw człowieka.

Naszą wizją jest świat, w którym każdemu człowiekowi przysługują prawa zapisane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i innych uznanych międzynarodowych standardach praw człowieka.

Jesteśmy niezależni od wszelkich rządów, ideologii politycznych, religii czy ekonomicznych grup interesu i finansowani głównie przez naszych członków i donorów.

Maj 2010
Index: POL 32/003/2010

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom

www.amnesty.org